

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Juledag – 25. desember 2017

Prekentekest: Joh 1,1-14

Lesetekst I: Ordsp 8,1-2; 22-31

Lesetekst II: Hebr 1,1-6

Guds evige Ord

*Men under uten like, hvor kan jeg vel forstå
at Gud av himmerike i stallen ligge må!
At himlens fryd og ære, det levende Guds ord,
skal så foraktet være på denne arme jord!*
(Hans Adolph Brorson, 1732)

Visdommen, Ordet og Sønnen

Juledags tekster har sitt samlingspunkt i Jesus Kristus, han som er Guds Sønn, Guds Ord og Guds Visdom fra evighet av. I Ordspråkene 8 skildres han (visdommen) som byggmester hos Gud da Han la jordens grunnvoll. Han var Herrens første verk, formet fra eldgammel tid, i begynnelsen, før jorden ble til (Ordsp 8,22-23). Eller kanskje vi skal si hun, for både på hebraisk (chokmah) og gresk (sophia) er visdom et hunkjønnord.

Teksten i Ordspråkene 8 har klare linjer til skapelsesberetningen i 1 Mos 1, der Gud skaper ved sitt ord. I Ordsp 3,19-20 heter det: "Med visdom grunnla Herren jorden, han grunnfestet himmelen med forstand. Ved kunnskapen hans ble dypene åpnet, og skyene lar duggen dryppe." Det er ikke så lang vei fra visdom til kunnskap og videre til ord og tale: "Han talte, og det skjedde, han befalte, og det stod der." (Salme 33,9). Så når Johannes skriver at Gud skapte ved Ordet (gresk: logos), er det helt i pakt med Det gamle testamentet, både 1 Mos, Ordspråkene og Salmene. Slik visdommen i Ordspråkene hadde personlige trekk, er det helt tydelig i Joh 1 at Ordet er en person: "Han var i begynnelsen hos Gud. Alt er blitt til ved ham, uten ham er ikke noe blitt til. (.....) Og Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss, og vi så hans herlighet, en herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet." (Joh 1,2-3.14). Guds evige Ord trer fram for oss i Sønnens skikkelse, og da er vi midt i Hebreerbrevets vitnesbyrd: "Mange ganger og på mange måter har Gud i tidligere tider talt til fedrene gjennom profetene. Men nå, i disse siste dager, har han talt til oss gjennom Sønnen." (Hebr 1,1-2).

Ordet

Når grekerne skulle tale om verden og den rasjonalitet som finnes i verden og binder den sammen, brukte de ordet "logos". Innholdet i "logos" ligger nær opp til visdom (sophia), filosofi og tanke. Det var dristig av apostelen Johannes å bruke det om Kristus, men det gir dyp mening når vi tenker på Ham som tilværelsens innerste sammenheng. Jf. Kol 1,15-17. Og samtidig betyr "logos" også rett og slett ord. Ord som uttrykk for tanke og rasjonalitet, men også som talte, hørte og skrevne ord. Tekstene på juledag vitner samstemt om at Gud skaper ved sitt Ord, taler til oss gjennom sitt Ord og har åpenbart seg for oss gjennom og i Ordet, som på egentlig og grunnleggende vis er Jesus Kristus. I dag møter vi Guds selvåpenbaring i Bibelens ord. Bibelen vitner gjennom sine bokstaver

og ord på autoritativt og tilstrekkelig vis om Jesus, og i Bibelens ord kommer den treenige Gud selv til oss. Det er ganske svimlende å tenke på, og mange tar anstøt av tanken om at Gud selv møter oss i Bibelen og at ord og menneskelig språk på en adekvat måte kan beskrive Gud. Men juledags tekster vitner om nettopp dette, nemlig at Gud bruker Ordet både når Han skaper og når Han kommer til oss.

Inkarnasjonen

Ordet inkarnasjon betyr iføring av kjøtt eller "kjødspåtagelse" og brukes om det faktum at Jesus kom til vår verden som et menneske av kjøtt og blod. Han var sann Gud fra evighet, det evige Ordet som var hos Gud. Det var så stort og overveldende at det mest selvsagte av alt ville være at han holdt fast ved det som sin største skatt og aldri ville gi slipp på det. Likevel vitner Bibelen om at han "ga avkall på sitt eget, tok på seg en tjenerskikkelse og ble mennesker lik. Da han sto fram som et menneske, fornedret han seg selv og ble lydige til døden, ja, døden på korset." (Fil 3,7-8).

Han gjorde det for å frelse oss fortapte mennesker, slik vi bekjenner det i den nikenske trosbekjennelsen: "For oss mennesker og til vår frelse steg han ned fra himmelen. Han er blitt kjød ved Den hellige ånd av jomfru Maria, og er blitt menneske." "Hva menes med kjød?" spør Børre Knudsen i en av sine prekener, og svarer: "Det menes et menneske av kjøtt og blod slik som hver og en av oss. Det menes det kjøtt og blod som Adam hadde. Det kjøtt og blod som er falt fra Gud. Det kjøtt og blod som er under dommen. Og nå er dette kjøtt og blod blitt forenet med Guds sønn fra evighet av. Vår natur. Vårt jeg er løftet opp i et inderlig samfunn med Gud som aldri opphører." (Sitert fra Børre A. Knudsen: Herrens flamme. Oslo 2014: Lunde Forlag, s. 158).

Inkarnasjonens mål var vår frelse. Slik Adams fall ble til fordømmelse for alle mennesker, kom Kristus som sant menneske og hele slektens stedfortreder for å rette alt opp igjen. Han skammer seg ikke over å kalle oss søsken, står det i Hebr 2,11. Og brevet fortsetter slik: "Siden barna er av kjøtt og blod, måtte også han fullt ut bli som dem. Slik skulle han ved sin død gjøre ende på ham som har dødens makt, det er djevelen, og befri dem som av frykt for døden var i slaveri gjennom hele livet. Det er jo ikke engler han tar seg av. Nei, han tar seg av Abrahams ætt. Derfor måtte han på alle måter bli lik sine søsken, så han kunne være en barmhjertig og trofast øversteprest for Gud og sone folkets synder." (Hebr 2,14-17). Det er store perspektiver i det som kommer til syne i barnet som ble født av Maria julenatt. Han var sann Gud, ble menneske og tok bolig iblant oss. Det er godt om dette kan få klinge med i all julekosen og beundringen av barnet i krybben, jf. Brorsons salmevers ovenfor.

Nåde og sannhet

Evangelisten/apostelen Johannes stiller seg i rekken av dem som så Kristi herlighet, en herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far. Evangeliet vitner om denne herligheten ved flere anledninger, og den toppet seg ifølge Johannes ved Jesu opphøyelse på korset. Det var en herlighet full av nåde og sannhet. Nåden og sannheten kom ved Jesus Kristus, skriver Johannes. Gud hadde fra evighet av lagt en frelsesplan for oss mennesker som var kommet bort fra ham. Den innebar at han selv grep inn mot synda ved å sone den i vårt sted da han ble vår bror i Jesus Kristus. Hele frelsen beror ene og alene på Guds nåde mot oss som ikke kunne frelse oss selv. Det er sannheten om Gud og oss. I jula åpenbares den på ny for oss i all sin klarhet.

Bård Hauge

Pensjonist. Tidligere NLM-misjonær, NLA-ansatt og rektor ved Danielsen Videregående Skole.
baardh@online.no